

Беспала Світлана Станіславівна,
викладач кафедри історії, теорії
та практики культури Чернігівського
інституту мистецтв та менеджменту
культури НАКККіМ,
здобувач НАКККіМ

СТАНОВЛЕННЯ ДЖАЗОВОГО ВИКОНАВСТВА В ОБЛАСНИХ ЦЕНТРАХ УКРАЇНИ ЗА ЧАСІВ СРСР (НА ПРИКЛАДІ м. ЧЕРНІГОВА)

Стаття присвячена вивченню особливостей побутування джазу в обласних центрах України на прикладі Чернігова. Надається періодизація історичного процесу розвитку джазу, систематизуються усі відомі факти джазової практики у Чернігові. Виявлено закономірності розвитку джазу, що властиві періоду СРСР. Зазначається актуальність створення індивідуального стилю джазового виконавства.

Ключові слова: джаз, інфраструктура, фестиваль, джаз-клуб, конкурс, форми музикування, концерт, джем-сейшн, виконавський склад, біг-бенд, комбо.

Беспалая Светлана Станиславовна. Становление джазового исполнительства в областных центрах Украины во времена СССР (на примере г. Чернигова)

Статья посвящена изучению особенностей бытования джаза в областных центрах Украины на примере Чернигова. Представлена периодизация исторического процесса развития джаза, систематизированы все известные факты джазовой практики в Чернигове. Выявлены закономерности развития джаза, характерные для периода СССР. Отмечается актуальность создания индивидуального стиля джазового исполнительства.

Ключевые слова: джаз, инфраструктура, фестиваль, джаз-клуб, конкурс, формы музицирования, концерт, джем-сейшн, исполнительский состав, биг-бэнд, комбо.

Svetlana Bepalaya. The making of jazz executions in regional centers of Ukraine during the Soviet times (on the example of Chernigov city)

Article examines the characteristics of existence jazz in regional centers of Ukraine for example Chernigov. Periodization presented historical development of jazz, systematized all the known facts of jazz practice in Chernigov. The regularities of the development of jazz, typical of the period of the USSR. The urgency to create an individual style of jazz performance.

Key words: jazz, infrastructure, festival, jazz club, competition, forms of making music, concerts, jam sessions, executive staff, big band, combo.

Одне з важливих місць у сучасній вітчизняній музичній культурі належить мистецтву джазу, яке з кінця минулого століття набуло значного поширення в нашій країні. Свідченням тому стає, по-перше, творча діяльність відомих у світі вітчизняних джазменів та колективів. По-друге, – розширення інфраструктури: функціонування джаз-клубів, поява різних за статусом (міські, всеукраїнські, міжнародні) та типом (дитячі, юніорські, професійні) джаз-фестивалів, розгалуження "трирівневої" джазової освіти (початкова, середня,

вища) і, як наслідок, – зростання зацікавленості щодо даного жанру з боку музичних критиків та науковців.

Відомо, що всьому цьому передував досить тривалий період "укорінення" та становлення вітчизняного зразка жанру, яке відбувалося ще за радянських часів. Тоді функціонування джазу фокусувалося в крупних культурних центрах СРСР – Москві та Ленінграді, інформаційний та соціокультурний простір яких визначав розвиток цього жанру в Одесі, Києві, Донецьку, Дніпропетровську. Нині чітко проявляється тенденція "розсосередження" жанру – від традиційних джазових центрів (Київ, Львів, Одеса, Харків, Донецьк, Дніпропетровськ) до так званих провінційних (Кривий Ріг, Черкаси, Миколаїв, Вінниця, Чернігів та ін.). На сьогодні така тенденція має досить природній характер, оскільки інтенсивність джазового життя, незалежно від соціально-політичного значення міста, його масштабів та кількості населення, проявляється від наявності та активності відповідного мистецького середовища. Показовою в цьому відношенні виглядає музична культура Чернігівщини, адже при детальному її вивченні виявляється, що у цьому провінційному місті джазове життя було значно інтенсивнішим та цікавішим, ніж здавалося на перший погляд. Тож для надання більш широкого уявлення про реалії функціонування цього жанру в Україні, доцільним є вивчення цього явища і на рівні невеличких за своїм розміром обласних центрів країни. В зв'язку з цим актуальним виглядає дослідження умов становлення та розвитку джазового мистецтва в обласному центрі України та виявлення загальних тенденцій побутування та розвитку цього жанру за часів СРСР. Певним індикатором в цьому відношенні може слугувати джазова культура Чернігова періоду 30-80-х років ХХ ст.

На сьогодні існує ряд фундаментальних наукових досліджень, присвячених побутуванню джазу в Україні – дисертації М. Булди, О. Воропаєвої, В. Олендарьова, В. Романка. В них розглядаються різні питання: стилістичні особливості вітчизняного джазу, взаємовплив академічної музики та джазу, систематика та оцінка джазових подій.

Окремі аспекти вітчизняної джазової інфраструктури, проблеми історії, теорії та практики жанру в регіональному контексті вивчаються в статтях В. Олендарьова, О. Ущипівської, І. Кириченко. Стан та розвиток джазової музики в Україні періоду 60-70-х років ХХ ст. з акцентом на побутуванні в традиційних джазових центрах розглядається в роботі О. Войченко.

Відтворення історичної картини розвитку жанру даного періоду значно полегшує інформація, що надається в "Українській енциклопедії джазу" Володимира Симоненка, а також в історичному нарисі "Історія джазового виконавства Росії" В. Фейертага.

Оскільки в існуючих джерелах мало уваги приділяється систематиці та упорядкуванню фактів, подій та заходів, що відбувались на той час саме в невеличких обласних центрах нашої країни, метою даної статті є перша спроба цілісного вивчення джазового буття в Чернігові періоду 30–80 х рр. ХХ ст. В зв'язку з цим, на порядку денному є збір широкого спектру даних, які свідчать про рівень джазової культури Чернігівщини, з чим і пов'язані завдання розробити хронологію подій та фактів для надання історичної довідки джазового

життя в даному регіоні; зафіксувати існуючі форми побутування джазу в Чернігові та області; виявити загальні та характерні риси розвитку жанру впродовж зазначеного періоду.

Чернігів вже давно визнаний одним з найбагатших в культурологічному аспекті обласних центрів України. Це місто відоме в світі своєю багатовіковою народною та академічною музичною культурою. А з середини ХХ століття в його досить консервативному, на перший погляд, культурно-мистецькому середовищі певне місце займає мистецтво джазу.

З метою надання більшої ясності розвитку цього жанру в історичному процесі в даному регіоні пропонується наступна періодизація. Ранній період – 30-50-ті роки ХХ ст. (довоєнні та повоєнні роки) – час появи невеликих ансамблів при кінотеатрах та ресторанах, в репертуарі яких інколи з'являлися перші зразки вітчизняного джазу. Другий період – 60-80-ті роки ХХ ст. – пов'язаний з появою перших самодіяльних естрадно-джазових колективів та становленням основних форм джазового музикування, засвідчених в історичному розвитку джазу, а саме – оркестрової та ансамблевої. Новітній період – від 90-х років ХХ ст. до сьогодення (доба незалежності) – характеризується помітним поширенням джазової музики та її розвитком на професійній сцені, що пов'язано, зокрема, з появою певних форм спеціалізованого навчання.

Пристаючи до розгляду історії побутування джазу на Чернігівщині, насамперед слід узагальнити та систематизувати дані про колективи, що культивували цей жанр в регіоні, визначити особливості їхнього складу, основний репертуар, деякі стильові ознаки та інше. Інформація про це збереглася переважно в усних спогадах музикантів, які, власне, відтворювали історію жанру в даному місті на початковому етапі та в подальшому.

Відомо, що розважальна музична традиція в Чернігові існувала з довоєнних часів та була представлена діяльністю так званих "салонних оркестрів". Це були невеликі за складом ансамблі при чернігівських кінотеатрах: "Комсомольський" та "Держкіно". До появи у 1934 р. першого радянського звукового кінофільму під назвою "Путівка в життя" такі колективи виконували роль "тапера", створюючи супровід до "німих" кінофільмів. Відомим ансамблем такого типу вважається колектив під керівництвом Філіпа Пруса, який грав в Чернігівському кінотеатрі "Держкіно", а з 1939 р. – в новозбудованому кінотеатрі ім. Щорса.

До складу постійних учасників цього ансамблю входили: Ф. Прус, Й. Слуцький (скрипка), М. Андрійченко (флейта, тенор саксофон), В. Кравцов, Є. Туровський (кларнет, альт-саксофон), О. Михайлов (труба), П. Надточий (тромбон), П. Давидов (акордеон), І. Давидов (фортепіано), Б. Гер (контрабас), І. Афанасьєв (ударні).

В подальшому, з появою звукового кіно, ці музиканти давали сорокахвилинний концертно-розважальний виступ до початку трьох вечірніх кіносеансів. Репертуарний діапазон був досить широкий: від класики до шлягерів з оперет (Ж. Оффенбаха, І. Штрауса, І. Кальмана), популярних радянських пісень, творів І. Дунаєвського, М. Блантера та з репертуару оркестру Л. Утьосова.

Подібні ансамблі продовжили своє існування і після Другої світової війни. Колективи виступали не тільки у відреставрованих кінотеатрах, але і в не-

величких ресторанах (зокрема, в ресторані "Десна"). Одночасно до кола популярних розваг увійшли танцювальні вечори. Такі заходи відбувалися в літній період у дворі кінотеатру ім. Щорса під музичний супровід ансамблю Ф. Пруса. Тоді в репертуарі колективу, окрім популярних вальсів, танго та фокстротів (їх називали швидкий та повільний танець), часом з'являлися деякі твори з репертуару оркестру Г. Міллера (з улюбленого американського кінофільму тієї пори "Серенада сонячної долини", показ якого в СРСР відбувся в 1943 р., під час самого розпалу війни). Ансамбль (поряд з іншими) проіснував досить тривалий час: приблизно з 30-х років, аж до моменту його розформування у 1961 р.

Отже, підсумовуючи зазначене вище, можна констатувати деякі прояви загальної тенденції побутування джазу радянського зразка початкового етапу. Тоді він іноді з'являвся у розважальному руслі і був представлений чернігівській аудиторії за "прикладних" умов: під час своєрідних "дивертисментів" у кінотеатрах, танцювальних вечорів та ресторанних програм [6, 115]. Завдяки цьому вперше виникає зацікавленість публіки музикою даного жанру, що дає поштовх до його поступового впровадження до музичної культури міста.

Перші спроби джазового музикування в Чернігові здійснюються у 1960-х роках. У 1962 р. при міському "Домі культури будівельників" з'явився невеликий самодіяльний колектив, який почав грати "заборонену" на той час музику під час молодіжних танцювальних вечорів (розвиваючи ранню тенденцію). В ансамблі в різний час грали: Р. Вартанов (гітара); В. Крилов, пізніше О. Давидов (фортепіано); пізніше М. Радинський (бас-гітара), С. Дерев'янка, пізніше В. Мотузко та В. Шиманський (ударні), В. Котон (труба); Засновником та лідером колективу був Аркадій Кадін (саксофон). З його спогадів стає відомо, що на той час в місті було складно знайти музикантів, які б володіли мистецтвом імпровізації. На початковому етапі він намагався передати колегам знання, здобуті самостійно, по записах, транслюваних в передачі "Час джазу" У. Коновера, трансляціях радіостанції "Голос Америки" (відмітимо традиційність такої практики у музикантів даного часового періоду).

Про закономірності розвитку жанру часів "хрущовської відлиги" свідчать і декілька наступних фактів. За словами А. Кадіна, у 1962 р. в Чернігові складно було придбати саксофон. Тому музикант був змушений грати в самодіяльному колективі при музичній фабриці, де саме і був в наявності (чи не єдиний в місті) цей інструмент. Також музиканти слідували ще одній традиції того часу, перейменовуючи джазові стандарти або перекладаючи їх назви (наприклад: "Misty" – "Туманно"). Оскільки джаз в цей період неможливо було грати "відкрито", репертуар ансамблю спирався на танцювальні естрадні твори та радянські популярні пісні перекладені на ритми джазу та босса-нови. Інколи його учасниками виконувалися твори американської джазової класики з репертуару Г. Міллера, Д. Еллінгтона, Е. Гарнера, О. Лундстрема та в стилі традиційного диксиленду ("Сент-Луїс блюз", "Коли святі марширують").

Поступово, з 1965 по 1968 рр., відбувався прогрес у якості звучання колективу, формування власної слухацької аудиторії, а також розширення складу учасників. До ансамблю були додатково введені другий саксофон (В. Рудницький) та тромбон (В. Заславський), утворивши популярний в ті роки "шведський

склад" ("комбо"). Частина музикантів колективу виконували роль сайдменів (англ. Sideman – музикант джазового оркестру, що не виконує імпровізаційних соло) [7, 22]. "Ядро" ансамблю складала А. Кадін (лідер, саксофон) та О. Давидов (фортепіано), які володіли мистецтвом спонтанної імпровізації. Інколи виконувалися і "фіксовані" ("копійовані" з фонічних записів, або створені заздалегідь) соло. За свідченнями музикантів, імпровізаційні навички були доречними під час "закритих" сейшнів, які відбувалися в приміщенні Чернігівської філармонії. Останню джазмени між собою називали "домом музикантів" або "домом сейшнів", тобто прийнятих в межах цього жанру зустрічей, коли музиканти збираються і грають без особливих приготувань і певної угоди, при цьому виступати може кожен з присутніх [2, 212].

В середині 60-х та на початку 70-х років грати естрадно-джазову музику дозволялося лише у ресторанах та на танцмайданчиках. У філармонії ж часто виступали приїжджі музиканти й колективи, зокрема й джазові: "Ленінградський диксиленд", "Уральський диксиленд", Бакинський джазовий оркестр "Севгілім". Не дивно, що в Чернігові існувала традиція спільного "закритого" музикування місцевих та гастролюючих джазменів, які після концертів йшли до малої зали філармонії та творчо спілкувалися.

Звісно, подібні заходи мали важливе значення для дещо "замкненого в собі" культурного середовища провінційного міста, оскільки безпосередньо впливали на якість функціонування та розвиток джазового мистецтва в ньому (тобто розширювали мистецький кругозір, давали можливість покращити виконавську майстерність, т. ін.). Але, на жаль, ця традиція згодом була призупинена, оскільки все більшу популярність, особливо серед молодого покоління, набувала біт-музика.

Ансамблі такого типу повсюдно звучали в ресторанах ("Десна", "Україна", "Старий Чернігів"), а також на сцені великого відкритого танцмайданчика, що знаходився в центрі міста у парку культури та відпочинку ім. М. Коцюбинського (він мав неофіційну назву "Корд", оскільки розміщувався на майдані для кордових моделей). Саме на цій естраді з 1968 р. продовжив виступати ансамбль А. Кадіна, у виконанні якого все рідше звучали джазові композиції, поступаючись місцем "біту", року та танцювальним популярним жанрам. За словами музиканта, "джазовий період" ансамблю тривав з 1962 по 1967 рр. при Будинку культури будівельників, але в подальшому доводилося відповідати модним музичним віянням, для того, щоб утримувати молоду аудиторію.

Однак це не означало припинення джазової практики в Чернігові – лише поступовий перехід із прикладної сфери побутування до концертної, від ансамблевої форми музикування до оркестрової.

Традиція духової оркестрової музики в Чернігові відома з незапам'ятних часів, та, зберігаючись головним чином у військовій галузі, існує й дотепер. У середині ХХ ст. (приблизно з 50-х р.) вона була пов'язана з ім'ям військового диригента Єфима Баліна, котрий очолював одразу декілька колективів: оркестр Чернігівського вищого військового училища льотчиків, духовий оркестр Центрального парку культури і відпочинку, кооперативного технікуму, радіозаводу і дитячий духовий оркестр. Як закономірність, наприкінці 60-х рр. на базі вели-

кого військового духового оркестру формується біг-бенд, який очолив Володимир Дербічев. Дещо раніше, на початку шістдесятих, при оркестрі Центрального парку культури утворювалися невеликі ансамблі під орудою Володимира Савенка, що виконували репертуар легкого жанру.

Взагалі така "закономірність" нагадує досить зручну традицію американської джазової практики, коли "лідери" (солісти) біг-бенду об'єднувалися в невеликі ансамблі типу "комбо" та виступали в концертній програмі поряд з основним складом оркестру [4, 388–389]. Сьогодні це повсюдно практикується серед великих колективів нашої країни, зокрема й військових, результатом чого, наприклад, став фестиваль "Джаз у погонах" проведений у Дніпропетровську в 1996 р. [5, 38].

Період з кінця 1960-х по 1980-ті рр. характеризується поширенням оркестрової форми, а саме – біг-бендів, як у Чернігові, так і в області. Вони, як правило, існували при палацах культури чи робочих підприємствах і репрезентували самодіяльність. З одного боку, в той час сфера художньої самодіяльності, як і звернення до "крупних, масштабних" масових форм музикування, підтримувалася мистецькою політикою радянської влади. З іншого – оркестрова форма була "зручною", оскільки надавала змогу приховувати недоліки у рівні виконавської майстерності (зокрема імпровізаційної) самодіяльних джазових музикантів, позаяк основний акцент зміщувався на групову, колективну гру, а не на сольну – як в ансамблі [3, 70].

Достатньо відомим у музичній історії міста з 1968 р. був естрадний оркестр "Меридіан" (створений на базі духового оркестру камвольно-суконного комбінату) під керівництвом В. Савенка. Показником рівня майстерності цього колективу може служити наступна хронологія: 1968 – лауреат Республіканського конкурсу народної творчості (Чернігів); 1971 – запис концертної програми на республіканському телебаченні (Київ); 1972 – учасник фестивалю "Київська весна"; 1974 – лауреат Всесоюзного конкурсу народної творчості СРСР; 1976 – звання "Народний естрадний самодіяльний оркестр", поїздка до Чехословаччини (м. Градець-Кралове); 1987 – запис концертної програми до фонду Українського радіо та виступ на республіканську телебаченні; 1989 – лауреат конкурсу естрадної музики (Гомель, Білорусія). З творчої діяльності чернігівського "Меридіану" (котрий, до речі, існує і понині, але в іншому складі) вперше розпочинається вихід місцевого естрадно-джазового виконавства на республіканський рівень, що і стало головною заслугою колективу.

Також у 70-х рр. у Чернігівській області існували два колективи, що представляли свою концертну програму на міжнародному рівні. Так, у районному центрі Ніжин в 1971 р. був створений біг-бенд під керівництвом Олександра Василенка. Творчим здобутком колективу стала III премія у Міжнародному конкурсі естрадно-джазової музики у литовському місті Каунасі (Литва) – нагадаємо, що саме там існувала філія Вільнюської консерваторії, зорієнтована на естрадно-джазову спеціалізацію. В той же час подібний біг-бенд формується у м. Прилуках, при міському будинку культури (керівник В. Проценко). За час свого існування цей колектив отримав звання самодіяльного Народного естрадного оркестру і у 1986 р. взяв участь у Міжнародному джазовому фестивалі "Свінг-мітинг" (Чехословаччина).

Ці факти свідчать про наявність взаємообміну традиціями, що мало, своєї черги, важливе значення для якісного розвитку жанру в місті та області – з одного боку, та вихід за межі Чернігова з показом на республіканському та міжнародному рівні місцевого естрадно-джазового музикування – з іншого.

У 1985 р. з'являється нова для Чернігова форма оркестрового джазового музикування – "симфоджаз" під керівництвом композитора та аранжувальника Дмитра Єгорова. Заснований при міському парку культури і відпочинку, оркестр існував лише декілька років, а пізніше тривалий час базувався при міському Будинку культури хіміків. Творча діяльність колективу в цілому розповсюджувалась в межах чернігівської області, і полягала у музичному супроводі різних святкових заходів. Цікавим є і той факт, що з цим оркестром розпочинала свою творчу діяльність естрадно-джазова співачка Жанна Боднарук, яка згодом стала широко відомою в Україні. Саме в її виконанні чернігівським слухачам запам'яталася композиція Дж. Керна "Дим". В цілому ж репертуар "симфоджазу" був спрямований на популярні твори комерційно-естрадного жанру зарубіжних та вітчизняних композиторів, наприклад: П. Морія, Дж. Гершвіна, Дж. Ленона, В. Людвиковського, М. Блантера. Іноді в програмі з'являлися і джазові композиції Ч. Корія, Г. Уоррена, Г. Міллера, Д. Еллінгтона, К. Тізона.

Спільною рисою більшості згаданих вище колективів стає спрямованість на естрадний та танцювальний репертуар, що було досить типовим взагалі для вітчизняної практики радянського періоду. Власне джазовий репертуар займав в ньому особливе місце. З одного боку, його як правило, було небагато (з причин, про які вже йшлося раніше), а з іншого – його привабливої специфічної інтонаційності завжди було достатньо для надання репертуарові будь-якого колективу особливого, принадного відтінку. Наявність навіть кількох джазових композицій завжди прикрашала творче "обличчя" оркестру. Разом з тим існували і певні виключення з цієї традиції – так, оркестр Прилуцького міського будинку культури цілком був спрямований на джазовий репертуар, зокрема, класичні свінгові твори Д. Еллінгтона, К. Бейсі, Г. Манчіні та ін.

До середини 80-х років в Чернігові склалося коло провідних музикантів, ентузіастів та любителів джазу, які об'єднавшись у 1986 р., створили джаз-клуб. Нині це виглядає як типовий прояв загальних тенденцій розвитку вітчизняного джазу, оскільки такі організації виникали повсюдно, спочатку в крупних (з 60-х р.), а пізніше (з середини 80-х р.) і в малих обласних центрах нашої країни. Як правило, члени джаз-клубів виступали з лекціями, брали участь у проведенні конкурсів, фестивалів, займалися гастрольно-концертною діяльністю. Вони відігравали значну роль у становленні та розвитку джазу в Україні [5, 37].

З появою джаз-клубу в Чернігові завершується тривалий період, під час якого відбулося своєрідне "укорінення" джазового виконавства в культурному просторі міста та області. Наступний етап розвитку даного жанру характеризується зміною вектору в бік професіоналізації та пов'язаний з діяльністю джаз-клубу, а також заснуванням відповідної спеціалізації на рівні середньої та початкової ланок музичного навчання. Новітній період розвитку жанру припадає на складний час соціально-політичних змін та добу Незалежності (що виходить за окреслені часові межі й поки що залишається поза увагою).

Підсумовуючи враження від ситуації, яка склалася у джазовому житті Чернігова та районних центрах області за часів СРСР, можна стверджувати, що етап становлення жанру в цілому було завершено та створено можливу за радянських умов інфраструктуру джазової культури: сформовано коло музикантів і колективів, що тривалий час працювали в даному жанрі; репрезентовано різноманітні форми джазового музикування (мається на увазі ансамблева та оркестрова) й відтворено відповідний репертуар; заохочено досить широку публіку і головне – створено сприятливе середовище для подальшого поступу у напрямку професіоналізації та інтенсифікації джазового життя.

Узагальнюючи викладений матеріал, зазначимо декілька тенденцій побутування жанру в умовах обласного міста за часів СРСР. По-перше, джазове музикування відбувалося на самодіяльному рівні, але з перспективою професіоналізації. По-друге, вибір форм музикування обумовлювався місцем та умовами побутування жанру, що своєї черги підпорядковувалося та коректувалося соціально-політичними та культурними обставинами того часу. Ансамблева форма була більш властивою для початкового періоду (30–60-ті рр. ХХ ст.), оскільки репрезентація джазових творів уможлилювалась тільки під час ресторанних та танцювальних програм. Зі зміною мистецької політики радянської влади (у 70-80-х рр.) відтворення джазового репертуару відбувалося і в концертних умовах, але переважно в оркестровій формі, як масштабній, показовій та представницькій.

Очевидна наявність двох сфер побутування жанру: прикладної та концертної. Джем-сейшн займає "проміжну" позицію та виступає у якості специфічної форми, більш характерної для американських джазових традицій та привнесених ззовні до вітчизняного виконавства [1, 35-36]. Факт його існування свідчить про намагання втілення саме імпровізаційної джазової практики в існуючих умовах.

Стосовно "матеріалу", що використовувався у щойно згаданих формах, слід зауважити відносно деяких тенденцій використання зразків традиційного джазу (диксиленд, свінг) та босса-нови (як модного напряму 60-х рр.) – своєрідного "копіювання" західних жанрів, більш-менш доступних для прослуховування у тодішніх умовах. Однак існували і спроби відтворення власної стилістики у вигляді джазових обробок радянських популярних естрадних пісень. В подальшому це стане підґрунтям для створення, зокрема, джазового репертуару на основі українських національних фольклорних зразків.

Література

1. Верменич Ю. Т. Джаз: история, стили, мастера / Ю. Верменич. – СПб. : Лань; Планета музыки, 2007. – 607 с. – (Мир культуры, истории и философии).
2. Ньютон Ф. Джазовая сцена / Ф. Ньютон; [пер. с англ. Ю.Т. Верменича]. – Новосибирск : Сибирское университетское издательство, 2007. – 224 с.
3. Олендарьов В. Джаз на Донеччині: проблеми історії, теорії та практики / В. Олендарьов // Музичне мистецтво Донбасу. – Донецьк, 2001. – С. 69–77.
4. Олендарьов В. Лідер у сучасному джазі (поняття, функції, практика) / В. Олендарьов // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. праць [Постать митця у художньому просторі міста]. – Харків : Вид-во "НТМТ", 2009. – Вип.24. – С. 387–396.

5. Симоненко В. Українська енциклопедія джазу / В. Симоненко. – К. : Центрмузінформ, 2004. – 230 с.
6. Фейертаг В. История джазового исполнительства в России / В. Фейертаг. – СПб. : Скифия, 2010 г. – 295 с.
7. Шаповал О. Джазова термінологія в оркестровому класі : прикладний англо-український словник / О. Шаповал. – К. : Київський ін-т музики ім. Р.М. Глієра, 2011. – 27 с.

УДК 782.9

*Палкіна Ірина Ігорівна,
аспірантка Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв*

ЖАНРОВА ПАЛІТРА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ АЛЬБОМІВ У ТВОРЧОСТІ "PINK FLOYD": ВІД ВОКАЛЬНОГО ЦИКЛУ ДО РОК-ОПЕРИ

Стаття присвячена жанру концептуального альбому у творчості "Pink Floyd". Альбоми гурту проаналізовано у хронологічному порядку, за жанровими та стильовими ознаками. Доведено, що в альбомній творчості "Pink Floyd" наявна еволюція як форми, так і підходів до втілення змісту. Автор доходить висновку, що жанр концептуального альбому є домінуючим у творчості "Pink Floyd".

Ключові слова: рок-музика, концептуальний альбом, рок-опера, Pink Floyd.

Палкина Ирина Игоревна. Жанровая палитра концептуальных альбомов в творчестве "Pink Floyd": от вокального цикла к рок-опере.

Статья посвящена жанру концептуального альбома в творчестве "Pink Floyd". Альбомы группы проанализированы в хронологическом порядке, по жанровым и стилевым признакам. Доказано, что в альбомном творчестве "Pink Floyd" присутствует эволюция как формы, так и подходов воплощения содержания. Автор приходит к выводу, что жанр концептуального альбома доминирует в творчестве "Pink Floyd".

Ключевые слова: рок-музыка, концептуальный альбом, рок-опера, Pink Floyd.

Iryna Palkina. The genre variety of conceptual album in creation of "Pink Floyd".

The article is devoted the genre of conceptual album in creation of "Pink Floyd". The author analyses the albums of the band by genre and stylish signs in a chronologic order. It must be emphasized that there is evolution in album creation of "Pink Floyd" by form and by maintenance. Author concludes that the genre of conceptual album prevails in creation of "Pink Floyd".

Key words: rock-music, conceptual album, rock-opera, Pink Floyd.

Рок-музика як феномен масового мистецтва ХХ століття на сьогоднішній день часто стає об'єктом наукових досліджень. Не зважаючи на кількісну перевагу подібних праць культурологічного та соціологічного напрямів, спостерігається певне поживлення наукового інтересу вивчення року саме з музикознавчої точки